

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Hodnocení kvality spolupráce

Sokolov

Zuzana Černá

Září 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.

Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Obsah	2
1. Seznam použitých zkratk.....	3
2. Manažerské shrnutí.....	4
3. Základní terminologie	5
3.1 Sociální vyloučení	6
4. Metodologie a cílová skupina evaluace	6
4.1 Cíle / hypotéza	7
4.2 Limity procesní evaluace	7
5. Popis výchozího stavu spolupráce aktérů v lokalitě	8
6. Popis klíčových aktivit realizovaných v lokalitě v rámci spolupráce.....	9
7. Vyhodnocení spolupráce z perspektivy zapojených aktérů.....	12
8. Zhodnocení spolupráce	14
9. Zdroje a literatura	16

Seznam tabulek:

Tabulka 1 – Závěry a doporučení	15
---------------------------------------	----

1. Seznam použitých zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování, odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
KIV	koordinátor inkluzivního vzdělávání
LP	lokální partnerství
MAP SOKRA	Místní akční plán obcí s rozšířenou působností Sokolov a Kraslice
MPI	Místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NNO	nevládní nezisková organizace
OP VVV	Operační program pro vědu, výzkum a vzdělávání
ORP	obec s rozšířenou působností
PS	pracovní skupina
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
Šablony	Šablony pro MŠ a ZŠ – podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování
ZŠ	základní škola

Licence Creative Commons: CC-BY – uveďte původ, Česká republika
creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Poděkování patří všem respondentům, kteří se mnou v době evaluace ochotně a otevřeně hovořili.

2. Manažerské shrnutí

Hodnocení kvality spolupráce probíhalo v Sokolově od července 2021 do září 2021. Jako zdroje bylo použito především 8 polostrukturovaných rozhovorů: 1 rozhovor se současnou KIV a 1 rozhovor s bývalým KIV, který tuto funkci zastupoval dočasně a který v lokalitě zároveň zastupuje NNO, a 6 rozhovorů s aktéry místní spolupráce. Dotazníkové šetření nebylo použito, jelikož PS Vzdělávání, volný čas se aktivně scházela pouze při tvorbě MPI, poté se již v daném složení nesešla. Na MPI se koncepčně nepracovalo, přesto se ho z velké části podařilo naplnit.

Aktéři místní spolupráce hodnotili přínos ASZ odlišně. Zástupci NNO a MAP SOKRA se shodli na přínosu vzdělávacích aktivit, které ASZ v lokalitě, potažmo v regionu, pořádala. Naopak zástupci z řad školství se shodli na tom, že jim spolupráce s ASZ nic zásadního nepřinesla. Poukazováno bylo mj. na střídání KIV, které jeden z místních aktérů popsal slovy: „*Neustále jsme začínali.*“

Spolupráce mezi samotnými místními aktéry je v Sokolově intenzivní. Komunikace mezi Odborem finančním a školství a MŠ a ZŠ je hodnocena jako efektivní. MŠ a ZŠ v různé míře spolupracují s organizací Člověk v tísni, o.p.s. v oblasti předškolního a školního vzdělávání. Dále školy aktivně spolupracují s Městskou policií Sokolov v oblasti prevence. V této oblasti se na spolupráci podílí také Kotec o.p.s., Policie ČR atd.

KIV nejčastěji zmiňovali tyto problémy: nulové uvedení do lokality nových KIV ze strany ASZ, nízký úvazek vzhledem k objemu práce v lokalitě, nedostatečné předávání agendy.

Doporučení vycházející ze zhodnocení projektu směřuje v první řadě k ASZ. Ta by měla v případě personální změny zajistit odbornou/metodickou podporu k zajištění pečlivého předávání agendy novému KIV včetně zajištění jeho uvedení do lokality, kterou přebírá. Společně s místními aktéry by pak měla jasně formulovat jejich očekávání, na jejichž základě jim objasní, jaké jsou možnosti a meze jejího působení v dané lokalitě.

3. Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejími dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplánování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **Místní plán inkluze v oblasti vzdělávání** (dále jen MPI).

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně.

ASZ je zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích. V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství¹ v rámci KPSVL se tak stává zásadní intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

¹ projektovým poradenstvím v tomto smyslu rozumíme „odbornou podporu územních celků a jejich partnerů při přístupu k čerpání fondů EU, zejména v návaznosti na KPSV 2021+, včetně vydávání stanovisek o souladu projektů s PSZ“ (ASZ 2021).

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Kombinace těchto faktorů brání zasaženým jedincům či rodinám v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukuje (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku, stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv nehlédě na jeho etnickou příslušnost.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci.

4. Metodologie a cílová skupina evaluace

Při procesní evaluaci města Sokolov, která probíhala mezi červencem 2021 a zářím 2021, byla data sesbírána prostřednictvím následujících metod:

- Desk research veřejně dostupných zdrojů a dokumentů, které vznikly v rámci spolupráce lokality Sokolov a ASZ.

- 1 polostrukturovaný rozhovor se současnou KIV v lokalitě a 1 polostrukturovaný rozhovor s bývalým KIV v lokalitě, který tuto funkci vykonával dočasně, a který je zároveň zástupcem NNO v Sokolově.
- 6 polostrukturovaných rozhovorů s aktéry místní spolupráce (1x rozhovor se zástupcem MAP SOKRA, 1x rozhovor se zástupcem Odboru finančního a školství, 1x rozhovor se zástupcem NNO, 1x rozhovor se zástupcem ZŠ, 1x rozhovor se zástupcem MŠ, 1x rozhovor se zástupcem Městské policie Sokolov).

V rámci výzkumu nebylo použito dotazníkového šetření z následujících důvodů:

- Současná KIV nastoupila do lokality v době lockdownu, kdy veškerá komunikace probíhala online. Aktivně se účastnila výboru MAP SOKRA, avšak komunikace s dalšími aktéry v lokalitě v podstatě neprobíhala.
- MPI obsahuje jmenný seznam PS Vzdělávání, volný čas (MPI, s. 9), která se aktivně podílela na jeho tvorbě. Rozhovory ukázaly, že PS Vzdělávání, volný čas se poté již v tomto složení nescházela. Za prvé, mnoho aktérů v lokalitě dnes už nepůsobí, za druhé, aktéři se scházejí na běžných platformách jako např. porady ředitelů ZŠ, porady ředitelů MŠ či v rámci skupiny Rovné příležitosti (MAP SOKRA).

Z výše zmíněných důvodů neexistuje seznam aktuálních aktérů, kteří na naplňování MPI koordinovaně pracovali, a kterým by bylo možné dotazník zaslat. Seznam respondentů, se kterými byl učiněn rozhovor, vznikl buď výběrem z jmenného seznamu v rámci MPI či formou osobních doporučení.

4.1 Cíle / hypotéza

Cílem evaluace je zhodnocení procesu spolupráce ve všech klíčových aktivitách projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“ vycházejících ze spolupráce s místními aktéry. Zkoumáme-li kvalitu spolupráce, pak otázka zní: **Jak se těmto aktérům daří spolupracovat** při naplňování klíčových aktivit za účelem podpory inkluzivního a kvalitního vzdělávání?

4.2 Limity procesní evaluace

Evaluace procesů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifik práce ASZ. Je zde rovněž potřeba upozornit na aktuální pandemickou situaci a ztíženou terénní evaluační práci.

Jedná se o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývají možná rizika: možné ovlivnění komunikačních partnerů, reliability dat, příznivější a méně kritická analýza atd. Na odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí mikrotýmů a garanta evaluace. Odbornost postupů evaluací je mj. kontrolována interní oponentní skupinou.

5. Popis výchozího stavu spolupráce aktérů v lokalitě

Impuls k zahájení spolupráce s ASZ vzešel poprvé v roce 2010 od města Sokolov. Spolupráci se podařilo navázat až o rok později v roce 2011. Evaluační zpráva z roku 2012 hodnotí spolupráci ASZ v lokalitě pozitivně zvláště proto, že ASZ splnila očekávání, které účastníci na počátku spolupráce měli. (Demografické informační centrum, o.s., 2012, s. 12-13). Evaluační zpráva uvádí, že za úspěchem ASZ v lokalitě stojí mj. to, že zde působil po celou dobu stabilní LK (Demografické informační centrum, o.s., 2012, s. 38). ASZ se také v této době podílela na procesu redukce vzdělávací soustavy v Sokolově – konkrétně na uzavření ZŠ Sokolovská, která byla segregovanou školou.

V roce 2015 vzniká další evaluační zpráva, která mapuje působení ASZ v lokalitě do jejího odchodu (červen 2014) i chvíli po něm a jež tvoří s předchozí evaluační zprávou ucelený přehled. I tato zpráva hodnotí spolupráci ASZ v lokalitě kladně, především díky LK, který do lokality přenesl zkušenosti z praxe a hrál aktivní roli ve vyjednávání mezi aktéry. ASZ se dále podařilo v lokalitě nastavit mezioborovou spolupráci mezi jednotlivými subjekty a komunikaci mezi úřednickým a politickým aparátem (Sociotrendy, 2015, s. 10).

Od 1. 7. 2014 do 31. 8. 2015 probíhala spolupráce mezi Sokolovem a ASZ formou vzdálené podpory. V tuto dobu se ASZ podílela především na vyjednávání vzniku NZDM (srpen 2014), který byl nakonec podpořen finančními prostředky kraje. Evaluační zpráva uvádí, že pracovní skupiny se v redukované formě scházely i po odchodu ASZ, a to především z důvodu realizace projektu ESF OP VK „Rovné příležitosti a šance“,² který se zaměřoval na ty body inkluzivního vzdělávání, které byly akcentovány ve vstupní analýze z roku 2011³ (DVPP, podpora přechodu dětí z MŠ do ZŠ, zařazování dětí ze SVL do MŠ, doučování, školní asistenti a psychologové apod.). Ačkoli ESF projekt byl úspěšný, „*zkušenost pracovníků školského odboru a sokolovských škol nebyla stoprocentně pozitivní a dle vyjádření těchto aktérů se školy již do žádného podobného projektu z evropského sociálního fondu pouštět nebudou [...] S nechtí realizovat další podobné projekty ustala i komunikace s Agenturou ze stran pracovníků škol a školského odboru.*“ (Sociotrendy, 2015, s. 19). Důvodem nechtí k evropským fondům bylo nastavení indikátorů, či příliš úzká profilace podpořených osob.

² Popis projektu podrobněji zde:

<https://www.sokolov.cz/urad/odbory/odbor_financi_a_skolstvi/projekt-opvk---rovne-prilezitosti-a-sance-87>, [cit 6.9.2021].

³ Podrobněji viz Demografické informační centrum, o.s. *Situační analýza Sokolov*. 2011, s. 58-63.

Jeden ze současných dotazovaných respondentů vzpomínal na spolupráci s ASZ následovně: „...v letech 13, 14, my jsme byli v rámci lokálního partnerství, tak tam ta spolupráce byla velice úzká. Připravovali jsme různé podklady a materiály. Bohužel, skoro nic z toho se nepovedlo. Takže bylo nám slibováno, že dostaneme třeba na nějaké ty asistenty atd., prostředky. Bohužel, nic z toho se nepovedlo. A když se zapojíme tady do těch projektů, takže můžeme tohle. A vyšumělo to. Takže Agentura po téhle akci nemá v Sokolově úplně dobré jméno.“⁴ Tato výpověď potvrzuje ustrnutí komunikace ze strany škol a odboru školství směrem k ASZ. Evaluační zpráva z r. 2015 mj. doporučuje, aby LK (či jiní expertní pracovníci ASZ), zaměřil více pozornosti na projekci reálných dopadů projektu skrze srozumitelné vyjasnění očekávání všech zapojených aktérů. ASZ by také měla jasně prezentovat své možnosti a nástroje, které má možnost v rámci dané lokality využít (Sociotrendy, 2015, s. 40).

Mezi městem Sokolov a ASZ byla obnovena spolupráce v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, jehož součástí je také oblast vzdělávání, v roce 2016. Z většiny realizovaných rozhovorů vyplývá, že ASZ z pohledu respondentů neudělala v lokalitě v zásadě nic, ačkoli všichni dotazovaní, kteří se k tématu vyjádřili, reflektovali ztížené podmínky komunikace posledních dvou let z důvodu vládních opatření ohledně pandemie covid-19. Výše zmiňovaný respondent pokračuje ve výpovědi: „... Pak, když se v tom roce 2017, znova Agentura pokusila nějakým způsobem to rozhybat a rozjet, tak zase na druhou stranu musím říct, že nikdo jsme nešli proti. Říkali jsme si, proč ne, je tam i nové vedení, nové myšlenky a tak... Ale že bych úplně řekl, že Agentura mi v tuhle chvíli něco přináší, to asi neřeknu. Prostě necítím tam nějaký příspěvek, který by mi konkrétně tady pomáhal s tou situací, to úplně ne.“⁵ Jiná respondentka k motivaci opětovného zahájení spolupráce uvedla, že Sokolov má SVL, které byly primárním cílem spolupráce v oblasti zaměstnanosti, sociálních problémů apod. Školství bylo jakousi nadstavbou. Respondenti také záporně hodnotili střídání KIV. Kladné hodnocení ASZ v lokalitě, potažmo v regionu, se vztahovalo především na proběhlé vzdělávací aktivity (2 respondenti z NNO a MAP SOKRA).

6. Popis klíčových aktivit realizovaných v lokalitě v rámci spolupráce

KA1: Koordinace a síťování: existence a činnost lokálního partnerství/pracovní skupiny (inkluzivního) vzdělávání

- (KA1) Podpora strategického plánování: příprava a schvalování MPI

Do tvorby MPI se v roce 2017 zapojilo Město Sokolov (1. místostarostka; tajemnice; vedoucí Odboru školství a kultury; zástupkyně komunitního plánování z Odboru

⁴ Rozhovor se zástupcem ZŠ, Sokolov, 12.8.2021.

⁵ Rozhovor se zástupcem ZŠ, Sokolov, 12.8.2021.

sociálních věcí; zástupkyně z dotací a veřejných zakázek a manažerka SPSZ z Odboru rozvoje města); dále ředitelky všech sedmi MŠ; ředitelé všech pěti ZŠ; zástupce Domu dětí a mládeže Sokolov; zástupce Úřadu práce; zástupce Městské policie Sokolov; 2 zástupci NNO (Člověk v tísni, o.p.s. a Kotec o.p.s.), zástupce MAS Sokolovsko; zástupce MPSV a zástupkyně za ASZ. Následně proběhla za podpory ASZ konzultace MPI s MŠMT a jeho další úprava dle doporučení. Následovalo schválení MPI v orgánech obce – schválení Lokálním partnerstvím a schválení Zastupitelstvem města Sokolov dne 28. 6. 2018. Zpráva o vyhodnocení MPI po prvním roce jeho platnosti byla ASZ sepsána 20. 5. 2019 – MPI zůstalo beze změny. Situační analýza, coby podklad pro MPI, byla vytvořena v lednu 2017.

- (KA2) Poskytované odborné a projektové poradenství: využívání projektového poradenství ASZ, podpoření žadatelé o projekty

V rámci projektu OP VVV-IKV nebyl za celou dobu realizován žádný projekt. Město mělo v úmyslu o projekt požádat, od záměru však nakonec ustoupilo. Z rozhovoru vzešlo, že důvodem byla minimální možná částka čerpání dotace, která se aktérům zdála příliš vysoká. Panovaly obavy, že by projekt byl nakonec naplněn aktivitami, které by pro město nebyly úplně smysluplné.

Ze strany ASZ byla v rámci schůzky za účelem vyhodnocení MPI města Sokolov přítomným aktérům ze strany ASZ představena nová výzva SVL II (Lábusová, 2019, s. 1).

Činnosti realizované v rámci klíčové aktivity 3:

- (KA3) Poradenství v oblasti komunikace: komunikační plány, PR podpora

Komunikační strategie Sokolov obsahuje následující komunikační témata: zveřejnění kritérií hodnocení kvality místní vzdělávací soustavy/jednotlivých škol; informace o změnách výukových strategií v sokolovských školách, zlepšení školního klimatu, spolupráce s rodiči, informace o zapojování rodičů do aktivit škol. předškolní vzdělávání v obci,

Definované výstupy komunikační strategie a jejich naplnění:

Tisková zpráva (při exitu) – splněno 1. čtvrtletí 2019.

Pět článků v radničním/místním periodiku (Patriot) – splněno 3. čtvrtletí 2018, 4. čtvrtletí 2018, 1. čtvrtletí 2019, 2. čtvrtletí 2019, 3. čtvrtletí 2019 (Radniční periodikum); 1. čtvrtletí 2019 (místní periodikum).

Aktualita na webových stránkách města spolupracujících partnerů a místních škol – splněno 4. čtvrtletí 2018.

Veřejné setkání – splněno 4. čtvrtletí 2018.

- (KA3) Podpora aktivizace místních aktérů:
 - (KA3) realizace akcí na podporu IKV (odborné workshopy, veřejná setkání)

18. 5. 2018 ASZ pořádala veřejné setkání na téma *Specifika doučování a vliv na školní úspěšnost žáka*. Cílovou skupinou byli rodiče žáků ze sídliště Michal v Sokolově, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem (jak rodiče dětí ze SVL, tak mimo SVL). Tématem setkání byla identifikace příčin nezájmu o doučování dětí. Následné poznatky měly být využity k posílení aktivit na poli školní úspěšnosti dětí.

16. 2. 2021 ASZ pořádala online odborný workshop *Aktivizace pracovníků s dětmi v předškolním a školním věku v oblasti identifikace ohrožení dítěte*. Cílovou skupinou byli pedagogové MŠ a ZŠ, pracovníci předškolních klubů, nízkoprahových zařízení a zaměstnanci veřejné správy. Workshop byl zaměřen jak teoreticky (rozpoznávání jevů, které mohou signalizovat ohrožení dítěte), tak prakticky (návky, jak podpořit dítě s náročným chováním).

2. 3. 2021 ASZ pořádala online odborný workshop na téma *Aktivizace pracovníků v oblasti vícestupňové podpory očekávaného chování u předškolních dětí a žáků plnících povinnou školní docházku s náročným chováním*. Cílovou skupinou byli pedagogové MŠ a ZŠ, pracovníci předškolních klubů, nízkoprahových zařízení a zaměstnanci veřejné správy. Workshop se zaměřoval na vytvoření bezpečného klima ve třídě, nastavení a nácvik rutinních postupů pro očekávané chování dětí a žáků v průběhu vzdělávacího procesu. V teoretické rovině se účastníci dozvěděli o metodách a postupech sběru informací ohledně náročného chování dítěte, o jeho identifikaci, vyhodnocení a hledání vhodných intervenčních postupů.

Na vzdělávacích aktivitách v oblasti inkluze se v Sokolově podílí MAP SOKRA, v jehož rámci jsou organizovány rozmanité aktivity, které podporují inkluzivní vzdělávání zaměřující se na nadané děti. Témata a aktivity jsou definovány v Akčním plánu spolupráce MAP SOKRA, který je na každý školní rok aktualizován.⁶

- (KA3) zapojení do dalších aktivit (např. zahraniční exkurze, tuzemské stáže)
Činnosti realizované v rámci klíčové aktivity 5:

V rámci ZŠ se před pandemií covid-19, dle výročních zpráv, uskutečňovaly tuzemské výměnné stáže pedagogických pracovníků. Bližší informace nebyly v rámci výzkumu zjištěny. Situace posledních dvou let (covid-19) tyto aktivity značně omezila.

- (KA5) Analýza místních vzdělávacích systémů: realizace vstupní analýzy

Vstupní analýza byla zpracována v lednu 2017. V průběhu roku 2017 se scházela PS Vzdělávání, volný čas a vypracovala MPI, který byl v platnosti na období let 2017-2020.

⁶ Podrobnější informace viz <<http://mas-sokolovsko.eu/projekty/aktualni/map-orp-so-kr/>>, [6. 9. 2021].

Obrázek 1 – Schéma vizualizace aktivit v čase

	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021
Zahájení spolupráce													
Ustavení lokálního partnerství													
Schválení SPSZ													
Vznik MPI													
Vznik PS Vzdělávání													
Workshopy													
FG													

Zdroj: Vlastní

7. Vyhodnocení spolupráce z perspektivy zapojených aktérů

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že v lokalitě v průběhu času působili 2 stabilní KIV.⁷ Za ASZ byly rozhovory vedeny s jedním současným a jedním bývalým KIV, který tuto pozici vykonával dočasně. Vstup současné KIV do lokality byl výrazně omezen lockdownem (covid-19), takže veškerá komunikace probíhala online, což samo o sobě komunikaci značně znesnadňovalo. Oba respondenti se shodli na tom, že při prvním vstupu do lokality neproběhlo ze strany ASZ žádné jejich uvedení a představení místním aktérům. Oba dostali ke studiu dostupné dokumenty, přičemž jeden z respondentů explicitně poukázal na špatné sdílení informací – dokumentů v rámci ASZ. Vstup do lokality byl jedním z dotazovaných reflektován následovně: „... ani moc od samosprávy, ani z MAPky nebyly informace typu: super, vy jste se tady vyměnili, tak vás zase rádi vidíme, ba naopak.“⁸

Odtažitý odstup od ASZ byl v rámci rozhovorů potvrzen i několika místními aktéry. Důvody byly jedním z respondentů shrnuty následovně: „Za tu dobu, co jsme spolu spolupracovali, jsme dělali asi pětkrát jedno a to samý – furt jsme začínali a měli jsme asi pětkrát nového, jiného vedoucího. Vždycky přišel někdo, že tam tenhle už není a je tam tenhleten a my jsme pořád poskytovali stejný informace [...] My jsme dávali stejný informace MAPu, jim [ASZ], ministerstvo ty informace chtělo, město ty informace chtělo a my jsme měli pocit, že vyplňujeme stokrát stejnej papír. Ale u MAPu jsme viděli posun. Měli pro nás aktivity, tam to prostě fungovalo. Ale tady [ASZ] ne. Tady jsme se sešli a měli jsme pocit, že ať děláme, co

⁷ Lokalita měla 2 stabilní KIV, přičemž základní aktivity v lokalitě průběžně vykrývali další 3 zaměstnanci ASZ. Informace poskytlo RCZ.

⁸ Rozhovor se zástupcem ASZ, Sokolov, 23. 7. 2021.

*děláme, tak nevidíme nic. Věděli jsme akorát to, že jsme SVL, to nám bylo řečeno, a to je všechno. Takže nás to spíš – co jsem mohla sledovat – tak nás to spíše štvalo, protože jsme si připadali, že je to stokrát o ničem.*⁹ Respondenti se dále shodli, že na počátku byli otevření ke spolupráci s ASZ, nicméně časem rezignovali, jelikož neviděli žádné hmatatelné výsledky. Z výše popsaného lze vyvodit, že při vstupu nového KIV do lokality místní aktéři přebírají roli ASZ, když je uvádějí do problematiky svého regionu. Odtud může pramenit pocit frustrace a věčných začátků, což neprospívá spolupráci mezi místními aktéry a ASZ.

Respondent za ASZ také zmínil, že v rámci online komunikace udržoval intenzivní vztah spíše jen v rámci Řídícího výboru MAP, kde se setkal s některými místními aktéry. Jednak si uvědomoval, že vzhledem k nastavenému lockdownu řeší zástupci MŠ a ZŠ své aktuální specifické starosti, jednak několikrát zmínil nízký úvazek v rámci dané lokality k objemu práce, kterou lokalita vyžaduje. Pozitivně hodnotil diskusi v rámci skupiny *Rovné příležitosti ve vzdělávání* (MAP SOKRA), kde jeho pohled na situaci byl brán vážně a seriózně všemi zúčastněnými diskutován.

Činnost ASZ byla několika místními aktéry hodnocena spíše negativně. Pozitivně byla zhodnocena v kontextu vzdělávacích akcí, které ASZ v lokalitě pořádala. Respondent za NNO také velmi pozitivně hodnotil spolupráci ASZ v rámci jejich pilotního projektu, který se týkal předčasných odchodů ze vzdělávání a jenž byl realizován v Karlovarském kraji.

Výzkum ukázal, že místní aktéři mají v lokalitě velmi úzkou a intenzivní spolupráci, o čemž mj. svědčí za prvé, naplnění MPI, se kterým se koncepčně nepracovalo, nicméně byl z větší části splněn,¹⁰ za druhé, samo pestré složení PS Vzdělávání, volný čas (MPI, s. 9), která zpočátku na MPI pracovala. Z rozhovorů a dostupných dokumentů vyplývá, že v tomto složení se PS Vzdělávání, volný čas poté již nescházela, nicméně všechny frakce spolu v rámci lokality na různých úrovních aktivně spolupracují i nadále. Odbor finanční a školství aktivně podporuje, coby zřizovatel, MŠ a ZŠ v Sokolově. Na jeho půdě se konají pravidelné porady ředitelů ZŠ, porady výchovných poradců ZŠ a porady ředitelek MŠ. Zástupci MŠ a ZŠ se také setkávají v rámci pracovních skupin pod MAP SOKRA.¹¹

Všechny školy a školky také intenzivně spolupracují s Městskou policií Sokolov v oblasti prevence kriminality. Ta, pro jednotlivé stupně školství, připravuje různé vzdělávací akce a programy jako např. *Bezpečná vycházka* (MŠ), *Notes strážníka Pavla* (2. třída ZŠ), či vzdělávací akce pro 2. stupeň ZŠ ve spolupráci s neziskovou organizací Kotec o.p.s. na téma drog, domácího násilí, kyberšikany apod. V rámci Městské policie Sokolov působí také *asistenti prevence kriminality*, kteří, pokud je potřeba, fungují i jako most mezi školou a rodinami ze SVL. Se školami v Sokolově také aktivně spolupracuje Člověk v tísni, o.p.s. Ten provozuje předškolní klub Kereka, který se v rámci předškolního vzdělávání zaměřuje na děti

⁹ Rozhovor se zástupcem MŠ, Sokolov, 19. 8. 2021.

¹⁰ Podrobněji viz Černá, Z. (2021). *Hodnotící zpráva o dopadu projektu v lokalitě Sokolov*.

¹¹ Obsazení pracovních skupin MAP SOKRA. Dostupné z <<http://mas-sokolovsko.eu/wp-content/uploads/2018/10/Obsazeni-pracovnich-skupin-MAP-SOKRA.pdf>>. [cit. 6. 9. 2021].

ze SVL. Dále nabízí službu doučování formou dobrovolnické činnosti. ZŠ v Sokolově jsou o této službě spraveny a v případě nutnosti mohou případného zájemce s touto organizací propojit. Člověk v tísni, o.p.s. dále v rámci celého ORP nabízí službu kariérového poradenství, v jehož rámci motivuje děti ze SVL v 8. a 9. třídě k přestupu na další vzdělávání.

8. Zhodnocení spolupráce

Spolupráce mezi ASZ a aktéry v lokalitě v oblasti vzdělávání nebyla hodnocena kladně. Několik místních aktérů se shodlo na tom, že tato spolupráce nikam nevedla, ačkoli oni sami byli spolupráci na počátku otevření. Chladné přijetí ze strany aktérů místní spolupráce ve své výpovědi reflektovala i současná KIV, která do lokality vstoupila v době lockdownu. Na základě výše zmíněného se přikláním k zde již prezentovanému doporučení evaluační zprávy z roku 2015 (Sociotrendy, 2015, s. 40), a to, že ASZ by v lokalitě měla společně s místními aktéry jasně formulovat jejich očekávání, na jejichž základě objasní své možnosti a meze v rámci dané spolupráce.

Přes výše popsání je důležité zdůraznit, že většina aktivit MPI byla naplněna, byť se jednalo o plnění nekoordinované. Někteří respondenti, především z MAP SOKRA a NNO hodnotili pozitivně především vzdělávací aktivity a konference, které ASZ v rámci lokality, potažmo regionu, pořádala.

Rozhovory dále poukázaly, že objem práce v lokalitě je podstatně vyšší než úvazek KIV a akcentováno bylo i nedostatečné předávání informací v rámci ASZ vč. nulového uvedení nových KIV do lokality. To nakonec potvrdily i rozhovory s místními aktéry, kteří zmínili, že podávali novým KIV o lokalitě neustále ty samé informace dokola neboli *neustále začínali*. Z výše uvedeného lze předpokládat, že noví KIV dostali ke studiu materiály, které byly vytvořeny převážně na počátku spolupráce (vstupní analýza, MPI), což je problematické zvláště v momentě, kdy KIV vstupuje do lokality v době konce platnosti MPI. Spolupráce mezi místními aktéry v Sokolově je úzká a intenzivní. Spolupráce mezi MŠ, ZŠ a Odborem finančním a školství je hodnocena kladně. Sokolovské MŠ a ZŠ úzce spolupracují s Městskou policií Sokolov v otázce prevence bezpečnosti. V regionu v oblasti vzdělávacích aktivit spolupracují Člověk v tísni, o.p.s. či Kotec o.p.s. atd.

Tabulka 1 - Závěry a doporučení

ZÁVĚRY	DOPORUČENÍ
1. Vstup nových KIV do lokality je problematický.	Směrem k ASZ: V případě personální výměny zajištění podrobného předávání agendy.
	Směrem k ASZ: Zajištění odborné/metodické podpory při příchodu KIV do nové lokality (předání agendy; seznámení s děním v lokalitě, s jejím aktuálním stavem, př. místními aktéry).
2. Aktéři místní spolupráce nehodnotí přínos ASZ ve vzdělávání jako hodnotný (ASZ nám nic nepřinesla).	Směrem k ASZ: Společně s místními aktéry jasně formulovat jejich očekávání od ASZ a na jejich základě objasnit, jaké jsou možnosti, meze a nástroje fungování ASZ v lokalitě.

Zdroj: Vlastní zpracování.

9. Zdroje a literatura

Černá, Z. (2021). *Hodnoticí zpráva o dopadu projektu v lokalitě Sokolov*. Agentura pro sociální začleňování.

Evaluační zpráva lokality Sokolov, (2012). Demografické informační centrum, o.s.

Lábusová, A. (2019). *Zpráva o vyhodnocení místního plánu inkluze Města Sokolov pro období 2017-2020*. Agentura pro sociální začleňování.

Závěrečná evaluace působení Agentury pro sociální začleňování v lokalitě Sokolov, (2015). Sociotrendy.

MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice II. Dostupné z <<http://mas-sokolovsko.eu/projekty/aktualni/map-orp-so-kr/>>. [cit. 6. 9. 2021].

Obsazení pracovních skupin MAP SOKRA. Dostupné z <<http://mas-sokolovsko.eu/wp-content/uploads/2018/10/Obsazeni-pracovnich-skupin-MAP-SOKRA.pdf>>. [cit. 6. 9. 2021].

Projekt OPVK Rovné příležitosti a šance. Dostupné z <https://www.sokolov.cz/urad/odbory/odbor_financni_a_skolstvi/projekt-opvk---rovne-prilezitosti-a-sance-87>, [cit 6. 9. 2021].

Úvodní obrázek použit z commons.wikimedia.org [cit. 17. 9. 2021].